

# Interpłciowość w sporcie



FUNDACJA  
interakcja

Opracowanie redakcyjne: Fundacja Interakcja  
Projekt graficzny, skład i przygotowanie do druku: About.Design Ewa Jakimczuk  
Opracowanie ilustracji: Katarzyna Bogucka „Nioska”  
Korekta: Agnieszka Hadrzyńska  
Wydawca: Fundacja Interakcja

© Fundacja Interakcja, 2025

# Fundamentalne zasady olimpizmu

## **Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu**

bez jakiegokolwiek dyskryminacji, a w duchu olimpijskim, co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

## **Należy zapewnić możliwość korzystania z praw i wolności wyznaczonych w niniejszej Karcie Olimpijskiej<sup>1</sup>**

bez dyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, orientację seksualną, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, majątek, urodzenie lub jakiegokolwiek inne okoliczności.



<sup>1</sup> Karta Olimpijska, Międzynarodowy Komitet Olimpijski – obowiązuje od 9 października 2018, Lozanna 2018.  
<https://www.olimpijski.pl/Media/files/Karta-Olimpijskav9-10-2018.pdf>



Latem 1967 roku polska sprinterka **Ewa Kłobukowska** dowiedziała się, że nie może już startować w zawodach. Nie dlatego, że złamała zasady. Nie dlatego, że korzystała z dopingu. Ale dlatego, że jej ciało nie pasowało do wyobrażeń działaczy sportowych o tym, jak „powinna” wyglądać kobieta. Z dnia na dzień straciła prawo do rywalizacji, osiągnięte rekordy i marzenia.

Ponad pół wieku później sytuacja nie uległa aż tak dużej zmianie: kobiety, których ciała nie mieszczą się w sztywnych schematach, są wykluczane, upokarzane i zmuszane do medycznych interwencji, a sami naukowcy ponownie sprzeciwiają się wykorzystywaniu wyników ich prac w tzw. „testach płci”.

Temat osób interpleciowych, zwłaszcza kobiet, w sporcie pojawia się regularnie i często towarzyszą mu nieprawdziwe i krzywdzące stwierdzenia dotyczące zawodniczek oraz osób urodzonych ze zróżnicowanymi cechami płciowymi w ogóle.

Przykładem może być dyskusja która rozgorzała latem 2024 r., podczas Olimpiady w Paryżu, dotycząca zawodniczek, które rzekomo mają cechy interpleciowe.

Celem tej broszury jest przedstawienie pomocnych informacji, tak aby narracje były bardziej merytoryczne i mniej krzywdzące dla osób interpleciowych.

# Kim są osoby inter płciowe?

**Interpłciowość dotyczy różnorodności cielesnej, a nie tożsamości płciowej czy orientacji seksualnej.**

Każdy z nas ma cechy płciowe. U większości osób, ale nie u wszystkich, są one takie jak wynika z lekcji biologii w szkole podstawowej. Niestety, naturalna różnorodność cech płciowych wykraczająca poza za podstawowe schematy jest najczęściej pomijana w edukacji.

Interpłciowość to pojęcie parasolowe dotyczące osób, które rodzą się z ciałem, które nie wpisuje się w definicje typowych ciał żeńskich bądź męskich. Wrodzona różnorodność cech płciowych może być wieloraka i dotyczyć: wewnętrznych i/lub zewnętrznych narządów płciowych i/lub chromosomów i/lub struktur hormonalnych.

Zróznicowane cechy płciowe, mogą być widoczne już u noworodków, ale mogą również ujawnić się w okresie prenatalnym, w dzieciństwie, w okresie dojrzewania lub w życiu dorosłym. Ze względu na indywidualne okoliczności życiowe oraz specyfikę ciała, niektóre osoby mogą nigdy nie dowiedzieć się, że ich cechy płciowe są nietypowe.

U większości kobiet występuje układ chromosomów 46 XX, jednak zdarzają się przypadki kobiet z układem 46 XY. Spotyka się również osoby, u których część komórek zawiera chromosomy 46 XX, a część 46 XY. Istnieje także wiele innych wariantów, takich jak 45 X czy 47 XXY.

Układy hormonalne poszczególnych osób również mogą się znacząco różnić. Na przykład możemy mieć wysoki poziom testosteronu, a mimo to nasze ciało może w ogóle na niego nie reagować lub – co więcej – przekształcać go w estrogen.

Są też kobiety które mają chromosomy XX i naturalnie bardzo wysoki poziom androgenów, np. testosteronu.

Inne terminy:

**ZCP** – zróznicowane cechy płciowe  
(ang. VSC – *Variations of sex characteristics*)

**ZRP** – Zróznicowany rozwój płciowy  
(ang. DSD – *Diverse Sex Development*)<sup>2</sup>

Jak mówić o osobach ze zróznicowanymi cechami płciowymi – zajrzyj do naszego słownika!  
<https://www.interakcja.org.pl/slownictwo/>

2. Skrót DSD jest czasem rozwijany jak Disorder of Sex Development, czyli Zaburzenia Rozwoju Płciowego, co jest mylące, gdyż większość osób interpłciowych rodzi się zdrowa.

# Trigger warning: przemoc systemowa i samobójstwo

## Krótką historia testów i regulacji

„Testy płci” w sporcie mają swoją historię sięgającą lat 30. XX wieku, kiedy pojawiły się niepotwierdzone doniesienia o mężczyznach podszywających się pod kobiety na międzynarodowych zawodach. W latach 40. i 50. stosowano pewne formy weryfikacji, takie jak „certyfikaty kobiecości” czy listy od lekarzy „potwierdzające płeć” zawodniczek.

W późniejszych latach zawodniczki musiały brać udział w tzw. „nagich paradach” przed komisją medyczną, co było nie tylko upokarzające, ale także budziło poważne wątpliwości co do ich etyczności.

W latach 60. wprowadzono test ciałek Barra (testujący wymaz z policzka) do wykrywania obecności więcej niż jednego chromosomu X. Metoda ta jednak klasyfikowała niektóre kobiety jako mężczyzn (np. te z tylko jednym chromosomem X), co pokazało jej ograniczenia i ryzyko fałszywych wyników. Podobnie, późniejszy test wykrywający obecność genu SRY. Gen SRY zwykle kojarzony z chromosomem Y, może czasem występować także na chromosomach XX. Może być aktywny i inicjować rozwój jąder, **ale równie dobrze może być obecny bez wywoływania takiego efektu.** Metody te nie były ani precyzyjne, ani oparte na solidnych dowodach naukowych.

Co ciekawe, zarówno odkrywca ciałek Barra (w 1987 roku) jak i odkrywca genu SRY (w latach 90. oraz w roku 2025) wyrażali sprzeciw przeciwko wykorzystaniu ich odkryć w testach płci.

W latach 90. IAAF zrezygnowała z obowiązkowego testowania wszystkich kobiet na rzecz testów „opartych na podejrzaniach”, a w 1992 r. całkowicie zaprzestała systematycznych testów, przekazując odpowiedzialność federacjom krajowym. Mimo to pozostawiono klauzule pozwalające na badania w indywidualnych przypadkach.

W 2000 r. Międzynarodowy Komitet Olimpijski zawiesił obowiązkowe testy płci na Igrzyskach w Sydney, zastępując je możliwością oceny medycznej w wybranych przypadkach. Od tego czasu testy zaczęły być bardziej skoncentrowane na poziomach testosteronu oraz diagnostyce różnic rozwoju płciowego (ZRP – Zróżnicowany rozwój płciowy), co jednak również wywoływało kontrowersje. Wyznaczenie arbitralnych progów testosteronu (np. 5 lub 10 nmol/L) nie ma solidnego uzasadnienia naukowego jako kryterium wykluczającego, a takie podejście może prowadzić do dyskryminacji i naruszania praw zawodniczek.

Przypadki takie jak Santhi Soundarajan (2006) czy Caster Semenya (od 2009) ukazały traumatyczne skutki testów – w tym publiczne

upokorzenie, utajnione badania i presję na wykonywanie przymusowych interwencji medycznych. W wielu sytuacjach wyniki testów i same ich procedury były podważane pod względem wiarygodności, etyczności i legalności.

**W 2014 r. sprawa Dutee Chand doprowadziła do zawieszenia przez Sąd Arbitrażowy ds. Sportu regulacji IAAF dotyczących hiperandrogenizmu (wysokiego poziomu androgenów np. testosteronu), wskazując na brak wystarczających dowodów naukowych potwierdzających zasadność tych przepisów. W historii testów płci był to pierwszy formalny, prawny sprzeciw, z którym musiały zmierzyć się władze sportowe.**

W 2018 i 2019 r. wprowadzono nowe regulacje skupiające się na określonych dyscyplinach i zawężające grupę objętą kontrolami, jednak nadal wywoływały one krytykę ze względu na stosowanych kryteriów oraz potencjalną dyskryminację. Badania naukowe, które posłużyły jako podstawa do wykluczenia Caster Semenya z niektórych konkurencji, zostały później skorygowane, gdy ujawniono błędy w analizach i prezentacji danych.<sup>3,4</sup> Sami naukowcy, którzy stali za wynikami, przyznali, że ich badanie, wskazujące na rzekomy związek między wysokim poziomem testosteronu a lepszymi wynikami

sportowymi wśród sportsmenek, „mogło wprowadzać w błąd, sugerując zależność przyczynowo-skutkową”. Mimo to World Athletics utrzymało obowiązujące regulacje.

Regulacje wprowadziły również „rozwiązania”, np. interwencje farmakologiczne mające na celu obniżenie naturalnego poziomu testosteronu, pomimo sprzeciwu Światowego Stowarzyszenia Medycznego, które również wezwało lekarzy, aby powstrzymali się od udziału w realizacji nowych przepisów dotyczących kwalifikacji zawodniczek.<sup>5</sup>

25 marca 2025 roku organizacja Światowa Lekkoatletyka (ang. *World Athletics*) poinformowała o wprowadzeniu nowych zasad kwalifikacji do kobiecych konkurencji sportowych. Zgodnie z nowymi regulacjami, każda zawodniczka pragnąca wziąć udział w rywalizacji kobiet będzie zobowiązana do wykonania testu DNA, polegającego na pobraniu wymazu z jamy ustnej w celu identyfikacji genu SRY. Dodatkowo, przewidziano możliwość użycia testu z kropli krwi, który ma służyć do pomiaru poziomu testosteronu.

Mimo że współcześnie testy SRY często przedstawiane są jako przełomowe narzędzie diagnostyczne, ich wiarygodność ma istotne ograniczenia. Gen SRY, zazwyczaj utożsamiany z obecnością chromosomu Y, nie zawsze

3 Intersex athletes and Olympic rules, *The New York Times*, 18 sierpnia 2021. <https://www.nytimes.com/2021/08/18/sports/olympics/intersex-athletes-olympics.html>

4 „Bombshell: World Athletics Admits its Research Underpinning DSD...”, Roger Pielke Jr – Substack. <https://rogerpielkejr.substack.com/p/bombshell-world-athletics-admits>

5 Światowe Stowarzyszenie Lekarzy (WMA) wzywa lekarzy, by nie stosowali przepisów IAAF dotyczących klasyfikacji zawodniczek, *World Medical Association*, 25 kwietnia 2019. <https://www.wma.net/news-post/wma-urges-physicians-not-to-implement-iaaf-rules-on-classifying-women-athletes/>

jest dla niego charakterystyczny – zdarza się, że pojawia się również u osób z układem XX. Co więcej, jego obecność nie gwarantuje konkretnego efektu biologicznego: może zarówno uruchomić proces formowania jąder, jak i pozostać całkowicie nieaktywny.

Co istotne, badanie to całkowicie pomija fakt, że **niektóre osoby interplciowe z chromosomami XY są niewrażliwe na androgeny, takie jak testosteron, co oznacza, że hormon ten nie ma wpływu na ich organizm.**

Jak wspomniano wcześniej, World Athletics wykorzystywało testy SRY w latach 90. ubiegłego wieku, jednak skala negatywnych konsekwencji dla zawodniczek była wówczas tak duża, że po siedmiu latach zdecydowano o rezygnacji z tej metody.

*„Podczas Igrzysk w Barcelonie w 1992 roku u dwunastu zawodniczek wykryto gen SRY. Jednak dalsze analizy wykazały, że jeden wynik był fałszywie pozytywny, sześć zidentyfikowało niewłaściwy gen, a pięć dotyczyło zawodniczek interplciowych. Cztery lata później, podczas Igrzysk w Atlancie, testy błędnie zakwestionowały uczestnictwo ośmiu kobiet, które ostatecznie zostały dopuszczone do rywalizacji. Wadliwość testów i wyrządzone nimi szkody doprowadziły do zakończenia tej praktyki przez MKOl w 1999 roku”.*<sup>6</sup>

Jednym z ekspertów sprzeciwiających się wykorzystywaniu testów na obecność genu SRY jest m.in. Andrew Sinclair, który odkrył go w 1990 roku i poświęcił ponad 30 lat na jego badania.<sup>7</sup> „World Athletics twierdzi, że gen SRY jest wiarygodnym wskaźnikiem do określania płci biologicznej. **Tymczasem płeć w ujęciu biologicznym jest znacznie bardziej złożona i obejmuje czynniki chromosomalne, gonadalne (jądra jajniki), hormonalne oraz cechy płciowe drugorzędowe”.**

Używanie genu SRY do ustalania płci biologicznej jest błędne, ponieważ jedyne, co można z niego odczytać, to to, czy gen jest obecny, czy nie.



6 Regression, Not Progress: A Response to World Athletics' Return to Sex Testing, Lindsay Parks Pieper, Jaime Schultz i Jörg Krieger – Idrottsforum, 2025. <https://idrottsforum.org/feature-pieperetal250403/>

7 World Athletics' mandatory genetic test for women athletes is misguided. I should know – I discovered the relevant gene in 1990, Andrew Sinclair – The Conversation, 3 sierpnia 2025. <https://theconversation.com/world-athletics-mandatory-genetic-test-for-women-athletes-is-misguided-i-should-know-i-discovered-the-relevant-gene-in-1990-262367>

**„Jego obecność nie mówi on nic o tym, jak funkcjonuje, czy doszło do wykształcenia jąder, czy produkowany jest testosteron, a jeśli tak – czy organizm potrafi go wykorzystać”.**

przemoc i kryminalizację. Poprzez wyodrębnienie określonej grupy zawodniczek i odmówienie im przynależności do kategorii ‘kobiecej’, IAAF naraża te kobiety na konsekwencje wykraczające daleko poza sam brak możliwości rywalizacji”<sup>8</sup>.

**„Regulacje sportowe stworzyły kulturę podejrzliwości. Ta historia kontrolowania kobiecych ciał budowana była przez całe dekady”.**

– mówi w filmie dokumentalnym „Category:Woman” badaczka i działaczka na rzecz praw zawodniczek – dr Payoshni Mitra.

W swoim liście, skierowanym do przewodniczącego Światowej Lekkoatletyki (ang. *World Athletics*), eksperci z zakresu praw człowieka ONZ napisali, że „obecne regulacje utrwalają negatywne stereotypy i stygmatyzację, sugerując, że kobiety należące do wskazanej kategorii nie są kobietami – i że powinny zostać ‘naprawione’ poprzez nieuzasadnione procedury medyczne, które niosą ze sobą negatywne skutki zdrowotne. Albo powinny rywalizować z mężczyznami, lub w ‘odpowiedniej kategorii interpłciowej lub podobnej’, co może podważać ich samookreślenie. Kobiety, które nie wpisują się w kulturowo skonstruowane wyobrażenia o kobiecości, są szczególnie narażone na dyskryminację,

**Women Sports Foundation**<sup>9</sup> – fundacja, której misją jest wspieranie dziewcząt i kobiet w sporcie, aby mogły rywalizować bez przeszkód, w tym na najwyższym poziomie sportu, stanowczo stwierdziła, że normy kwalifikowalności dla sportów kobiecych, które wymagają wykazania się określonym poziomem hormonów, promują kontrolowanie płci za pomocą środków medycznych i są dyskryminujące.

8 Mandates of the Special Rapporteur on the Right of Everyone to the Enjoyment of the Highest Attainable Standard of Physical and Mental Health; the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment; and the Working Group on the Issue of Discrimination Against Women in Law and in Practice, Special Procedures Communication to the IAAF, 18 września 2018, OL OTH 62/2018. Dostępny online: [https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Health/Letter\\_IAAF\\_Sept2018.pdf](https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Health/Letter_IAAF_Sept2018.pdf)

9 <https://www.womenssportsfoundation.org/>

# Wątek polski

## Atletką, która została ofiarą testów płci była polka – Ewa Kłobukowska.

W 1967 roku wprowadzono w międzynarodowym sporcie tzw. test ciałek Barra, jako sposób weryfikacji płci zawodniczek. Polegał on na analizie wymazu z wewnętrznej strony policzka w celu wykrycia obecności więcej niż jednego chromosomu X. Jedną z pierwszych osób poddanych temu badaniu była Ewa Kłobukowska – znana polska sprinterka. Podczas zawodów o Puchar Europy w Kijowie komisja uznała, że „posiada dodatkowy chromosom”, co mogło wskazywać na mozaicyzm – naturalnie występujący wariant rozwoju cech płciowych, w którym u jednej osoby mogą współistnieć komórki z układem XX i XXY lub XX i XY.

W wyniku tej decyzji Kłobukowską wykluczono z udziału w zawodach, i bez jej zgody, ujawniono wyniki testów. Ówczesny prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Włodzimierz Reczek, określił tę sytuację jako „oburzającą i nieetyczną”. Mimo licznych głosów sprzeciwu ze strony lekarzy i specjalistów – w tym samego Murraya Barra, twórcy metody, który nazwał jej stosowanie w sporcie „niewłaściwym” – test ten zyskał w kolejnych latach

szerokie zastosowanie przez organizacje takie jak Międzynarodowy Komitet Olimpijski czy IAAF (obecnie *World Athletics*). Później MKOL przyznał, że „procedury testowe okazały się niedokładne”<sup>10</sup>, jednak – jak zauważył Polski Komitet Olimpijski – mimo iż testy, którym poddano Kłobukowską, zostały uznane za niewiarygodne, „nikt [z międzynarodowych władz lekkoatletycznych] jak dotąd nie przeprosił ani nie zrehabilitował tej ofiary błędu medycznego”.<sup>11</sup>

Po dyskwalifikacji przez federację, głównie na wniosek działaczy z ZSRR i NRD, Kłobukowskiej odmówiono prawa startu w kolejnych zawodach pod pretekstem „nieokreślonego statusu płciowego”. W 1969 roku Międzynarodowe Stowarzyszenie Federacji Lekkoatletycznych formalnie wykreśliło wszystkie jej rekordy ze światowych tabel. Media dodatkowo zostrzyły sytuację, publikując sensacyjne i krzywdzące artykuły, sugerujące, że Kłobukowska nie była kobietą.<sup>12</sup> Jak po latach zauważył dziennikarz sportowy Andrzej Lewandowski, ówczesny szef działu sportowego „Trybuny Ludu”: „W ten sposób można było pozbyć się konkurencji. Sport był wtedy wielką polityką.

10 Profil Ewy Kłobukowskiej, oficjalna strona Igrzysk Olimpijskich. <https://www.olympics.com/en/athletes/ewa-klobukowska>

11 The Olympic champion wrongly banned for failing a gender test 60 years ago, Notes from Poland, 12 sierpnia 2024. <https://notesfrompoland.com/2024/08/12/the-olympic-champion-wrongly-banned-for-failing-a-gender-test-60-years-ago/>

12 Weiblich genug? Frauensport im Kalten Krieg, Was bisher geschah, 2 maja 2023. [https://wasbishergeschah.at/artikel/Artikel\\_Alltag/2023-05-02\\_Weiblich\\_genug\\_Frauensport\\_im\\_Kalten\\_Krieg.html](https://wasbishergeschah.at/artikel/Artikel_Alltag/2023-05-02_Weiblich_genug_Frauensport_im_Kalten_Krieg.html)

Gdy jacyś Polacy zaczęli za mocno doka-  
zywać, kłuto to w oczy wiele innych krajów.  
Tak było z naszą lekkoatletyczną potęgą”.<sup>13</sup>

Sama Kłobukowska, zniszczona psychicznie  
i publicznie upokorzona, wycofała się  
z życia sportowego, ukończyła studia i zde-  
cydowała się na wyjazd z kraju, by zacząć  
nowe życie.

Murray Barr – genetyk i anatom, od którego  
nazwiska nazwano metodę – apelował o za-  
przestanie opisanych praktyk, pisząc: „To dla  
mnie źródło wstydu”.<sup>14</sup>

Podczas kontrowersyjnych dyskusji w roku  
2024 wokół walk bokserskich na Olimpia-  
dzie w Paryżu, również Polscy działacze  
wyrażali wątpliwości co do okoliczności,  
które doprowadziły do sporu, wskazując:  
„Moje osobiste zdanie jest takie, że Włoszka  
była już pewna przegranej i ustalili z trene-  
rem, że odpuszczają tę walkę, bo wiedzieli,  
że nie mają najmniejszej szansy. Jeśli chodzi  
o Algierkę, ja sam jako trener do końca nie  
wiem, jak jest, ale dwa lata temu Aneta Ry-  
gielska z nią walczyła i ta walka była dość  
równa, przegraliśmy minimalnie. To, co się  
dzieje teraz w świecie to trochę za duża pro-  
paganda.” – mówił o walce Khelif i Carini  
trener naszych pięściarek, Tomasz Dylak.  
„Wszystkie zawodniczki i wszyscy trenerzy  
na świecie dokładnie znają tę zawodniczkę,  
bo ona startuje od wielu lat, a dziś słysha-  
łem wypowiedzi Kellie Harrington, mi-  
strzyni olimpijskiej, że nie będzie star-  
tować z takimi osobami. A przecież  
ona walczyła z nią dwa lata temu  
i gładko wygrała”.<sup>15</sup>



13 Ewa Kłobukowska – nieznaną historią, Magazyn Bieganie.  
<https://magazynbieganie.pl/ewa-klobukowska-nieznaną-historia/>

14 Tested: Card-Carrying Females, NPR.  
<https://www.northcountrypublicradio.org/news/npr/1216507659/tested-card-carrying-females>

15 Wrze po walce Algierki. Trener Polek rzuca nowe światło – propaganda?, Przegląd Sportowy / Onet, 2024.  
<https://przegladportowy.onet.pl/igrzyska-olimpijskie/paryz-2024/wrze-po-walce-algierki-trener-polek-rzuca-nowe-swiatlo-propaganda/0rx34ve>

# Dyskusje cechowały się kilkoma problemami

Niestety, pomimo upływu czasu oraz lepszego zrozumienia jak kompleksowym pojęciem jest płęć, dyskusje wokół zawodniczek urodzonych z nietypowymi cechami płciowymi nie zmieniły swojego charakteru.

## 1. Narracje cechowały się atakami na indywidualne zawodniczki, a nie instytucje

Słyszeliśmy na przykład, że: Udział zawodniczek urodzonych ze zróżnicowanymi cechami płciowymi w sportach walki stanowi zagrożenie zdrowia i życia innych zawodniczek. Mimo to nie pojawiały się pytania, dlaczego trenerzy i działacze nadal wystawiali zawodniczki do walki, mimo że sami powoływali się na takie ryzyko. Jaka jest odpowiedzialność działaczy sportowych za zdrowie zawodniczek?

## 2. Spekulacje na temat płci i danych wrażliwych

Wiele informacji pojawiających się w mediach opierało się na spekulacjach bądź na

niepotwierdzonych przeciekach informacji, w tym danych wrażliwych. Zachęcamy dziennikarzy i media ogółem do refleksji nad wymiarem etycznym powielania takich informacji. Dodatkowo, zawodniczki określane są czasem jako mężczyźni, pomimo tego, że po urodzeniu ich płęć była określona w taki sam sposób jak wszystkich innych osób (na podstawie oględzin) i w takiej płci wzrastały i żyły do tej pory.

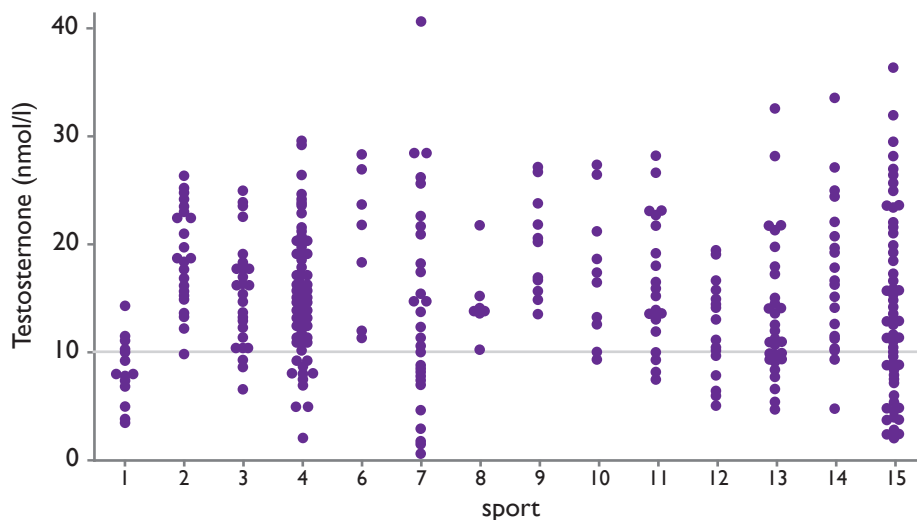
**Każda publiczna spekulacja dotycząca cech płciowych lub tożsamości płciowej danej osoby jest nieetyczna i stanowi naruszenie jej podstawowego prawa do godności.** Zachęcamy do refleksji: gdyby dziś okazało się, że wynik badania Państwa kariotypu różni się od dotychczasowych założeń, czy taka informacja powinna być upubliczniona?

**„Kiedy jesteś mężczyzną i osiągasz wyjątkowe wyniki, jesteś superbohaterem. Kiedy jesteś kobietą i osiągasz wyjątkowe wyniki, ludzie zakładają, że musisz być mężczyzną”.**

Fragment wypowiedzi dr Payoshni Mitra, w przywołanym uprzednio filmie dokumentalnym „Category:Woman”.



Individual Value Plot of Testosterone vs Sport – Men



Stężenie testosteronu w surowicy u 445 elitarnych sportowców mężczyzn.

Linia pozioma wyznacza poziom 10 nmol/l. U 113 (25,4%) mężczyzn wartość testosteronu była niższa niż 10 nmol/l.

### 3. Mit równych szans

Argumentem, który dość często pojawiał się w dyskusjach, są tzw. równe szanse. Jednak sport z założenia nie jest dziedziną w której wszyscy mają takie same szanse. Wygrywają osoby które są sprawniejsze, silniejsze, szybsze. Można wręcz powiedzieć, że najlepszymi sportowcami są osoby nieprzeciętne i często dzięki temu celebrowane, np. narciarz Eero Mäntyranta, który dzięki różnicy genetycznej miał 20 do 50% więcej czerwonych krwinek, dających mu przewagę nad innymi zawodnikami. Innym przykładem może być koszykarka Zhang Ziyu mająca 226 cm wzrostu – więcej niż przeciętne kobiety – czy w związku z tym powinna być wykluczona z rywalizacji?

Dyskusje na temat równych szans pomijają również fakt, że zawodniczki i zawodnicy reprezentujący różne kraje czy kluby mają bardzo zróżnicowane zasoby, np. w postaci bazy treningowej, zespołu specjalistów z nimi pracującego itd. Jeśli faktycznie chcemy wyrównania szans, to czy nie należałoby wprowadzić limitów wydatków, jakie można przeznaczyć na przygotowanie każdej osoby biorącej udział w zawodach?

Dodatkowo, testy i limity dotyczące naturalnie produkowanego testosteronu dotyczą jedynie kategorii kobiecej. Mężczyźni nie są poddawani żadnym regulacjom. Tymczasem badania pokazują, że poziom testosteronu u wielu atletów jest niższy od wartości uznawanych za typowe dla mężczyzn.<sup>16</sup>

16 Sönksen PH, Holt RIG, Böhring W, Guha N, Cowan DA, Bartlett C, Böhring D. Why do endocrine profiles in elite athletes differ between sports? Clin Diabetes Endocrinol. 2018;4:3. doi:10.1186/s40842-017-0050-3. PMID: 29445518; PMCID: PMC5804043. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29445518/>

Czy w związku z tym ich nie dotyczą zasady „równych szans”? Czy może poziom testosteronu nie jest wyznacznikiem przewagi.

Z kolei w artykule „*Running like a girl*”<sup>17</sup> naukowcy porównali cztery konkurencje biegowe (100 m, 200 m, 400 m, 800 m), zestawiając:

- oficjalne, uzyskane w zawodach rekordy życiowe dziewięciu atletek z wrodzonym zróżnicowaniem cech płciowych/cechami interplciowymi, objętych regulacjami *World Athletics* dotyczącymi klasyfikacji do kategorii kobiecej,
- ze wszystkimi wynikami uzyskanymi w tych czterech konkurencjach podczas igrzysk olimpijskich w Paryżu 2024, zarówno w kategorii kobiet, jak i mężczyzn.

Analiza pokazuje, że mimo wyższego poziomu testosteronu – ich rekordy życiowe mieszczą się wyraźnie w zakresie wyników uzyskiwanych przez atletki endopłciowe (z typowymi cechami płciowymi).

Dodatkowo, żadna z kobiet ze zróżnicowanymi cechami płciowymi nie osiągnęła wyników charakterystycznych dla mężczyzn.

## 4. Określanie zawodniczek mianem oszustek

Z wypowiedzi na temat zawodniczek ze zróżnicowanymi cechami płciowymi można wywnioskować, że są one oszustkami, a ich sukcesy wynikają jedynie z ich cech płciowych.

Nie bierze się przy tym pod uwagę treningów, poświęcenia i wszystkich innych czynników, które sprawiają, że ktoś staje się atletką na poziomie elitarnym. Jednocześnie, tzw. „testy płci” są co najmniej kontrowersyjne i nie pozwalają na jasne określenie, kto posiada przewagę i z czego ona wynika. Nie istnieją żadne badania potwierdzające rzekomą przewagę zawodniczek ze zróżnicowanymi cechami płciowymi.

## 5. Mylenie interplciowości z transplciowością

W dyskusjach publicznych często dochodzi do mylenia pojęć interplciowości i transplciowości, mimo że odnoszą się one do zupełnie różnych kwestii.

### Warto jasno rozróżnić te dwie kategorie:

- **Interplciowość** (różnorodne cechy płciowe) dotyczy wrodzonych cech budowy lub funkcjonowania ciała – na przykład chromosomów, gonad, hormonów czy narządów płciowych – które nie mieszczą się w typowych schematach „męskie” lub „kobiece”.
- **Transplciowość** odnosi się do tożsamości płciowej, czyli tego, z jaką płcią dana osoba się utożsamia, niezależnie od tej przypisanej przy urodzeniu.

Niektóre osoby interplciowe mogą mieć również doświadczenia transplciowości, podobnie jak osoby endopłciowe (nieinterplciowe).

17 Running Like a Girl: Athletics Performance of Women Whose Eligibility is Subject to World Athletics DSD Regulations, Sasha Gollish, Shane Heffernan, Adam Herbert, Madeline Pape, Catherine Sabiston, Georgina Stebbings, Alun Williams & Roger Pielke, OSF Preprint (2025). Dostępny online: [https://doi.org/10.31219/osf.io/axvqz\\_v2](https://doi.org/10.31219/osf.io/axvqz_v2)

Niestety, brak wiedzy i zrozumienia, czym jest interpcjiowość oraz jakie doświadczenia mają osoby urodzone ze zróżnicowanymi cechami płciowymi, sprzyja myleniu pojęć i tematów z nimi związanych.

## **6. Pominięcie wpływu dyskusji na zawodniczki oraz osoby ze zróżnicowanymi cechami płciowymi**

Sport podobnie jak media kształtują postawy społeczne, co wiąże się z dużą odpowiedzialnością. Błędne i krzywdzące narracje uderzają w jedną z grup społecznych najbardziej narażonych na dyskryminację – więcej na ten temat na stronach 18-19.

## **7. Stawianie zawodniczek wobec niemożliwych wyborów**

*„Zawodniczki są oceniane według białych, zachodnich norm kobiecości. Oczekiwania dotyczące wyglądu i zachowania zgodnego z płcią, owłosienia ciała i wyglądu genitaliów opierają się na historycznie ugruntowanych, powiązanych z rasowymi uprzedzeniami, założeniami. Jednocześnie zawodniczki otrzymują jedynie ograniczone informacje o dostępnych możliwościach, w tym o potencjalnych interwencjach medycznych oraz ich możliwych, negatywnych konsekwencjach. Te okoliczności*

*odzwierciedlają złożoną sieć niemożliwych wyborów, przed którymi stają zawodniczki – wyborów, które niszczą kariery i życia”.*<sup>18</sup>

Przykładem mogą być zawodniczki z wyższym niż przeciętny poziomem testosteronu, które, aby móc nadal brać udział w zawodach, muszą obniżyć jego poziom farmakologicznie lub poprzez zabiegi chirurgiczne. Warto w tym kontekście przypomnieć, że Światowe Stowarzyszenie Medyczne wezwało lekarzy, aby nie uczestniczyli w wykonywaniu nowych przepisów dotyczących kwalifikacji zawodniczek.<sup>19</sup>

Są to dokładnie te same zabiegi, którym poddawane są osoby ze zróżnicowanymi cechami płciowymi – również w Polsce, gdzie często wykonuje się je w wieku, w którym dana osoba nie ma jeszcze możliwości samodzielnego podjęcia decyzji w oparciu o pełną wiedzę i informacje. Prowadzą one do nieodwracalnych skutków zdrowotnych i są potępiane przez organizacje zajmujące się prawami człowieka. Mówi o tym np. raport Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka „Dyskryminujące przepisy i polityki, akty przemocy oraz szkodliwe praktyki wobec osób interpcjiowych”.<sup>20</sup> Niestety, historie zawodniczek pokazują, że w ich przypadku interwencje medyczne przeprowadzane są bez przekazania im pełnych informacji.

18 Karkazis, K., Carpenter, M. Impossible „Choices”: The Inherent Harms of Regulating Women’s Testosterone in Sport. *Bioethical Inquiry* 15, 579–587 (2018). doi: <https://doi.org/10.1007/s11673-018-9876-3>

19 Światowe Stowarzyszenie Lekarzy (WMA) wzywa lekarzy, by nie stosowali przepisów IAAF dotyczących klasyfikacji zawodniczek, World Medical Association, 25 kwietnia 2019. <https://www.wma.net/news-post/wma-urges-physicians-not-to-implement-iaaf-rules-on-classifying-women-athletes/>

20 A/HRC/60/50, United Nations Human Rights Council, „Report on Protecting the Rights of Persons with Variations of Sex Characteristics”, marzec 2025. <https://docs.un.org/en/A/HRC/60/50>

Jedną z atletek, Annet Negesa, która została poddana operacji bez udzielenia przez nią świadomej zgody, określiła to podejście jako „traktowanie ludzi jak króliki doświadczalne, prowadzenie badań na istotach ludzkich i naruszanie praw człowieka”.<sup>21</sup> W wyniku trudnych doświadczeń związanych z regulacjami organizacji sportowych Annet przeżywała poważny kryzys emocjonalny, który doprowadził ją do stanów depresyjnych i myśli samobójczych.<sup>22, 23</sup>



## 8. Temat dotyczy zazwyczaj zawodniczek z globalnego południa

Poza uprzedzeniowymi założeniami dotyczącymi kryteriów kobiecości, jednym z czynników może być również wpływ opieki medycznej – lub jej braku – na osoby urodzone ze zróżnicowanymi cechami płciowymi w różnych regionach świata.

Osoby interpłciowe w Polsce i wielu innych krajach są poddawane operacjom chirurgicznym, bez faktycznej potrzeby medycznej, w celu „modyfikacji” ich cech płciowych tak, aby były one bardziej „typowe”. Te nieodwracalne zabiegi, takie jak gonadektomia, są najczęściej wykonywane we wczesnym dzieciństwie, a więc w czasie, gdy osoba nie ma możliwości podjęcia własnej decyzji. Ich konsekwencjami mogą być m.in. sterylizacja czy konieczność korzystania z zastępczej terapii hormonalnej przez kolejne dziesięciolecia – w systemie opieki zdrowotnej, który nie zapewnia odpowiedniego wsparcia osobom dorosłym.

Zabiegi te określane są przez organizacje międzynarodowe jako naruszające podstawowe prawa człowieka, w tym prawa do integralności cielesnej.

W raporcie z 2013 roku, Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. tortur zauważył:

21 Annet's Story: Women in Sport Face Abusive Sex Testing, Human Rights Watch (YouTube). <https://www.youtube.com/watch?v=u5rZrO4KCro>

22 How can intersex women gain fair access to sport?, ABC News (YouTube). <https://www.youtube.com/watch?v=4rAHqh9OghY>

23 Intersex runner Annet Negesa seeks equal rights in sport, ABC News, 12 marca 2023. <https://www.abc.net.au/news/2023-03-12/intersex-runner-annet-negesa-seeks-equal-rights-in-sport/102069710>

„Dzieci, które rodzą się z atypowymi cechami płciowymi, często poddawane są nieodwracalnemu przypisaniu płci, przymusowej sterylizacji, przymusowym operacjom „normalizacji” narządów płciowych, wykonywanym bez ich świadomej zgody ani zgody ich rodziców, w próbie naprawienia ich płci”, co pozostawia je z trwałą, nieodwracalną bezpłodnością i powoduje poważne cierpienie psychiczne”.<sup>24</sup>

Światowa Organizacja Zdrowia również publicznie sprzeciwia się przeprowadzaniu wczesnych operacji narządów płciowych oraz sterylizacji u młodzieży interpłciowej, o czym mowa w jej raporcie „Eliminating forced, coercive and otherwise involuntary sterilization” („Eliminowanie sterylizacji przymusowej, wymuszonej i w inny sposób dobrowolnie niez zaakceptowanej”).<sup>25</sup>

## 9. Pominięcie faktu, że testy płci są krzywdzące i nie sprawdzają się praktyce

Testy płci nie uwzględniają faktu, że biologiczne ujęcie płci jest znacznie bardziej złożone, niż jeszcze do niedawna sądzono. Pokazuje to sama historia testów. Od krzywdzących nagich parad, przez wprowadzania testów ciałek Barra (którym przeciwstawiał się sam ich odkrywca), korekty

bań testów dotyczących przewagi mającej rzekomo wynikać z wyższego poziomu testosteronu, po testy genu SRY, które zostały wycofane pod koniec lat 90., a ich ponownemu wprowadzeniu przeciwstawia się m.in. sam jego odkrywca.

Co ciekawe podobne zdanie mają sportsmenki! W artykule opublikowanym w „European Journal of Sport Science”<sup>26</sup> naukowcy przedstawili wyniki badania opinii sportsmenek startujących na najwyższym poziomie.

Zdaniem sportsmenek zawodniczki z ZCP są niesprawiedliwie traktowane w sporcie (58,5%). Były one też zgodne, że federacje sportowe powinny zrobić więcej, aby sport był bardziej inkluzywny dla osób z ZCP (82,2%).

**44,5%** ankietowanych przyznało, że **było świadkami dyskryminacji wobec zawodniczek z ZCP.**

**67,2%** ankietowanych uznała, że **wymóg przyjmowania leków w celu spełnienia kryteriów kwalifikacyjnych jest nieetyczny.**

Zawodniczki w większości **nie poparły również tworzenia odrębnej kategorii sportowej dla zawodniczek z ZCP** (także w sportach walki).

24 Rada Praw Człowieka ONZ, Report of the Special Rapporteur on Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Juan E. Méndez, A/HRC/22/53, 1 lutego 2013. <https://docs.un.org/en/A/HRC/22/53>

25 Światowa Organizacja Zdrowia et al., Eliminating Forced, Coercive and Otherwise Involuntary Sterilization – An Interagency Statement, WHO, maj 2014 <https://www.who.int/publications/i/item/9789241507325>

26 Eligibility of Athletes With a Difference in Sex Development in Elite Sport: Opinions of National, Elite and World Class Athletes, Niall Timothy Fife, Alex Lauren Shaw, Georgina Kate Stebbings, Marie Chollier, Luke Thomas Joseph Cox, Andy Neil Harvey, Alun Gwen Williams & Shane Micheal Heffernan, European Journal of Sport Science, 28 kwietnia 2025, DOI: 10.1002/ejsc.12300. Dostępny online: <https://doi.org/10.1002/ejsc.12300> (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov)

## O tym jak styl narracji oraz same regulacje wpływają na zawodniczki, których one dotyczą, świadczą najlepiej wypowiedzi ich samych

„Straciłam chłopaka, bo wszystkie media pisały, że jestem mężczyzną. Wielokrotnie myślałam, że najlepiej byłoby umrzeć, bo nie potrafiłam znieść tyle cierpienia i niesprawiedliwości. Musiałam opuścić ośrodek przygotowań olimpijskich w Madrycie w ciągu 24 godzin. Zostałam na ulicy. Najtrudniejsze było to, że musiałam publicznie udowodnić przed całym światem, że jestem kobietą. Czujesz się, jakby wszyscy oceniali, w jakim stopniu jesteś kobietą. A to piętno zostaje z tobą na całe życie. Jeśli nie potrafimy tego zmienić, to jako społeczeństwo niewiele się rozwijamy”!

Maria José Martínez-Patiño

„Byłam w depresji. Czulałam, że straciłam wszystko. To nadal boli. Tak bardzo kochałam sport. Moje marzenie zostało zniszczone, próbowałam popełnić samobójstwo”!

„Też jestem człowiekiem, tak jak wszyscy inni – dlaczego nie jestem traktowana równo? Dlaczego nikt nie liczy się z moimi uczuciami? Te pytania prześladują mnie cały czas”!

Santhi Soundarajan



„Byłam poddana nieuzasadnionej i inwazyjnej kontroli dotyczącej najbardziej intymnych i prywatnych aspektów mojego życia. Niektóre wydarzenia poprzedzające i bezpośrednio następujące po Mistrzostwach Świata w Berlinie naruszyły nie tylko moje prawa jako zawodniczki, ale także moje podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do godności i prywatności”!<sup>IV</sup>

Caster Semenya

„To jest bardzo poniżające. Zwłaszcza dla kobiety uprawiającej lekkoatletykę, która zostaje poproszona o odejście. Upokorzona zostaje nie tylko ona, ale także jej rodzina, jej wspólnota i cały kraj. To kobieta ponosi największe konsekwencje. Czuję się wtedy, jakby była zupełnie sama na świecie i zaczyna wątpić, czy w ogóle gdziekolwiek pasuje”.<sup>V</sup>

„Te cztery lata były dla mnie niezwykle trudne. Negatywne komentarze, strach przed przedwczesnym końcem kariery, bezduszne uwagi na temat mojego ciała – zmierzyłam się z tym wszystkim. Czuję ogromną ulgę, że znów mogę biegać bez strachu, wiedząc, że moja walka toczy się teraz tylko na bieżni, a nie poza nią”.<sup>VI</sup>

Dutee Chand



Według doniesień medialnych, Pratima Gaonkar, indyjska biegaczka, popełniła samobójstwo w 2001 roku po tym, jak jej trener poinformował ją, że władze sportowe zaczęły się nią interesować z powodu jej cech płciowych, co nastąpiło po zdobyciu przez nią srebrnego medalu w sztafecie 4×400 na Młodzieżowych Mistrzostwach Azji w lekkoatletyce w Brunei.<sup>VII</sup>

I I was 'Caster Semenya of the 1980s,' says María José Martínez-Patiño, The Times. <https://www.thetimes.com/sport/athletics/article/i-was-caster-semenya-of-the-1980s-says-maria-jose-martinez-patino-n5clbjg5>

II Santhi turns to coaching after suicide attempt, Taipei Times, 11 czerwca 2009. <https://www.taipeitimes.com/News/sport/archives/2009/06/11/2003445882>

III Where is Santhi Soundarajan now? Asian Games medal stripped, ABC News, 17 grudnia 2022. <https://www.abc.net.au/news/2022-12-17/where-is-santhi-soundarajan-now-asian-games-medal-stripped/101737534>

IV Caster Semenya comeback statement, The Guardian, 30 marca 2010. <https://www.theguardian.com/sport/2010/mar/30/caster-semenya-comeback-statement>

V Cytat z filmu Category:Woman. Oficjalna strona: <https://www.categorywomandoc.com/>

VI I have offered Caster Semenya my legal team: Dutee Chand, Indian Express, 2018. <https://indianexpress.com/article/sports/sport-others/i-have-offered-caster-semenya-my-legal-team-dutee-chand-5153337/>

VII The girl before Dutee Chand: Pratima Gaonkar, Indian Express, 2018. <https://indianexpress.com/article/sports/sport-others/the-girl-before-dutee-chand-pratima-gaonkar-5346699>

Fotografie:

Yann Caradec from Paris, France, CC BY-SA 2.0, via Wikimedia Commons  
Athletics Federation of India, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

# Wpływ na osoby interplciowe

Dyskusje i atak na zawodniczki, które być może mają cechy interplciowe, mają też wpływ na osoby w podobnej sytuacji w społeczeństwie. Kształtują one to, jak jesteśmy odbierani i postrzegani. Ostatnią rzeczą, której potrzebujemy, jest szerzenie dezinformacji i pogłębianie stereotypów dotyczących dużej części społeczeństwa – ONZ szacuje, że nawet około 1,7% populacji globalnej ma cechy interplciowe.<sup>27</sup>

## Badania Agencji Praw Podstawowych (FRA) Unii Europejskiej z 2023 roku pokazują m.in., że:

**74%** respondentów (osób z cechami interplciowymi) **doświadczyło nękania na tle nienawiści w życiu codziennym** w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie (w porównaniu z 42% w badaniu FRA z 2019 r.),

**72%** doświadczyło **trzech lub więcej ataków motywowanych nienawiścią** w ciągu pięciu lat poprzedzających badanie.

To samo badanie pokazuje niepokojącą sytuację młodych osób – 76% uczniów i uczennic doświadczyło nękania, wyśmiewania, dokuczania, obelg lub gróźb z powodu cech interplciowych. Niestety są to

sytuacje dobrze nam znane. Wiele osób z naszej społeczności osobiście doświadczyło nękania. Analiza FRA z 2019 roku<sup>28</sup> pokazywała, że większość z młodych osób (90%) również nie poinformowała nikogo o doświadczeniu tej formy przemocy. Młode osoby interplciowe często mają poczucie, że ich obawy i uczucia są bagatelizowane, także przez najbliższych.

O tym, jaki wpływ mają na nas te wszystkie doświadczenia świadczy raport badawczy z Australii, który pokazuje, że 60% osób interplciowych doświadczyło myśli samobójczych, a 19% próbowało popełnić samobójstwo.<sup>29</sup> Te niepokojące statystyki są wyższe niż w przypadku ogółu populacji Australii, gdzie mniej niż 3% ankietowanych rozważało lub próbowało popełnić samobójstwo. Jako przyczyny, osoby uczestniczące w badaniu podawały izolację z powodu stygmatyzacji lub dyskryminacji, odrzucenie przez rodzinę i szkolne znęcanie się ze strony rówieśników i nauczycieli oraz doświadczenia zbędnej medykalizacji.

Również rodzice dzieci interplciowych znajdują się w trudnej sytuacji. Według badań z 2013 r., 31% matek i 18% ojców wykazuje symptomy stresu pourazowego.<sup>30</sup>

27 United Nations Free & Equal – Intersex People  
<https://www.unfe.org/en/know-the-facts/challenges-solutions/intersex#:~:text=According%20to%20expert-s%2C%20between%200.05,sexual%20orientation%20or%20gender%20identity>

28 A long way to go for LGBTI equality, Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, 2020.  
Dostępny online: [https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra\\_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1\\_en.pdf](https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1_en.pdf)

29 Jones, T. (2016). The needs of students with intersex variations. *Sex Education*, 16(6), 602–618.  
<https://doi.org/10.1080/14681811.2016.1149808>



Ataki na sportswomenki często koncentrują się na ich wyglądzie, który może odbiegać od wzorców kobiecości, zwłaszcza europejskich. Takie narracje uderzają nie tylko w osoby interpłciowe, ale także normalizują ataki na kobiety, które rzekomo nie wyglądają „wystarczająco kobieco.” Jednak brak zrozumienia odbija się także na chłopcach urodzonych ze zróżnicowanymi cechami płciowymi, zwłaszcza w kontekście zajęć sportowych, z których są wykluczani, bądź doświadczają nękania ze względu na to jak zbudowane jest ich ciało.

Uprawianie sportu to jeden z najlepszych sposobów dbania o zdrowie fizyczne

i psychiczne. Jednak dostępne opracowania pokazują, że wiele osób interpłciowych uprawiających sport amatorsko doświadcza z powodu swojej interpłciowości negatywnych reakcji ze strony innych osób aktywnych sportowo. Część z nich odczuwa również lęk przed takimi reakcjami. To sprawia, że niektóre osoby rezygnują z uczestnictwa w sporcie lub z powrotu do aktywności fizycznej. Inne ukrywają to, że są interpłciowe.<sup>31</sup> Dodatkowo toksyczna narracja i atmosfera podejrzliwości wpływają także na inne osoby – zwłaszcza kobiety – które rzekomo nie wyglądają „wystarczająco kobieco”.

30 Pasterski, Vickie & Mastroyannopoulou, Kiki & Wright, Deborah & Zucker, Kenneth & Hughes, Ieuan. (2013). Predictors of Posttraumatic Stress in Parents of Children Diagnosed with a Disorder of Sex Development. Archives of sexual behavior. 43. 10.1007/s10508-013-0196-8. [https://www.researchgate.net/publication/257301362\\_Predictors\\_of\\_Posttraumatic\\_Stress\\_in\\_Parents\\_of\\_Children\\_Diagnosed\\_with\\_a\\_Disorder\\_of\\_Sex\\_Development](https://www.researchgate.net/publication/257301362_Predictors_of_Posttraumatic_Stress_in_Parents_of_Children_Diagnosed_with_a_Disorder_of_Sex_Development)

31 Sportdeelname en -ervaringen van transgender en intersekse personen, Mulier Instituut, 2025. Dostępny online: <https://www.kennisbankportenbewegen.nl/?file=12206&m=1747305397&action=file.download>

# Co możesz zrobić



## 1. EDUKUJ SIEBIE I INNYCH

Dowiedz się więcej o interplećności, testach płci i ich wpływie na życie sportowczyń. Dziel się wiedzą, np. tą lub innymi broszurami – to pierwszy krok do zmiany.

## 2. REAGUJ NA DYSKRYMINACJĘ

Nie milcz, gdy słyszysz krzywdzące komentarze. Twoja reakcja może dać komuś poczucie wsparcia i bezpieczeństwa.

## 4. ZMIENIAJ JĘZYK I NARRACJĘ

Zwracaj uwagę na to, jak mówisz o płci, sporcie i „normalności”. Słowa kształtują rzeczywistość – wybieraj te, które budują i łączą, a nie wykluczają.

## 3. WSPIERAJ ORGANIZACJE I INICJATYWY

Zaangażuj się w działania organizacji wspierających osoby interplećne. Nawet drobna darowizna czy udostępnienie ich treści w mediach społecznościowych ma znaczenie.

## 5. WSPIERAJ SPORTOWCZYNIE

Śledź ich kariery, kibicuj, udostępniaj ich historie. Pokaż, że ich obecność w sporcie jest ważna i potrzebna.

## 6. PYTAJ, SŁUCHAJ, UCZ SIĘ

Nie musisz znać wszystkich odpowiedzi. Wystarczy, że jesteś gotowy/a słuchać i uczyć się z szacunkiem.

# Dodatkowe informacje:

## **Human Rights Watch – „They’re Chasing Us Away from Sport” (2020)**

Raport o naruszeniach praw człowieka związanych z testami płci w sporcie kobiet.

Dostępny online: <https://www.hrw.org/report/2020/12/04/theyre-chasing-us-away-sport/human-rights-violations-sex-testing-elite-women>

## **Report ONZ – „Intersection of race and gender discrimination in sport”**

Analiza wpływu regulacji sportowych na kobiety z różnych regionów świata.

Dostępny online: <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc4426-intersection-race-and-gender-discrimination-sport-report-united>

## **Lindsay Parks Pieper – „Sex Testing: Gender Policing in Women’s Sports”**

Książka o historii testów płci w sporcie.

<https://www.press.uillinois.edu/books/?id=p081682>

## **Rada Europy – Zalecenia dotyczące równości osób interplciowych (2025)**

Recommendation CM/Rec(2025)7

<https://www.coe.int/en/web/sogi/intersexrecommendation>



## Fundacja Interakcja

### – misja i wizja – po co powstała i jak działa

Fundacja Interakcja powstała, aby współtworzyć świat, w którym osoby interplciowe/osoby ze zróżnicowanymi cechami płciowymi czują się w pełni akceptowane, bezpieczne, ich prawa są szanowane, mają dostęp do informacji i wsparcia oraz adekwatnej opieki medycznej. Wizją Fundacji Interakcja jest absolutne poszanowanie praw człowieka osób interplciowych/osób ze zróżnicowanymi cechami płciowymi w Polsce, zapewnienie im całkowitej równości społecznej oraz brak dyskryminacji w jakichkolwiek obszarach życia, szczególnie w kwestii poszanowania autonomii cielesnej, tożsamości i ekspresji płciowej.



### Wesprzyj nasze działania

Aby przekazać darowiznę na działania statutowe Fundacji Interakcja zeskanuj kod QR.

Możesz też przekazać 1,5% podatku wpisując w zeznaniu PIT numer **KRS 0000846006**

**Dziękujemy!**

### Jeśli potrzebujesz pomocy, pamiętaj że wsparcie jest dostępne!

- Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę: **116 111**
- Telefon zaufania dla dorosłych: **116 123** (codziennie od 14.00 do 22.00)
- Telefon dla rodziców, opiekunów i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: **800 100 100**
- Całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów: **800 080 222**

### Obserwuj nas w mediach społecznościowych

 [instagram.com/fundacja\\_interakcja](https://www.instagram.com/fundacja_interakcja)

 [facebook.com/fundacjainterakcja](https://www.facebook.com/fundacjainterakcja)

 FUNDACJA  
interakcja

[www.interakcja.org.pl](http://www.interakcja.org.pl)